

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАНЧИКОВА
« 18 » вересня 2023

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.021 Англійська мова і зарубіжна література
Освітня програма Середня освіта (мова і література англійська)
Курс 1
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна, заочна

Івано-Франківськ 2023/2024 н.р.

Програму розроблено:

Заболотською О.О., д. пед. н., професоркою кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова

Програму розроблено на основі освітньої програми «Середня освіта (мова і література англійська)», затвердженої 30.08.2019 р. Вченою радою Херсонського державного університету.

Деканеса факультету _____

Ірина ГОШТАНАР

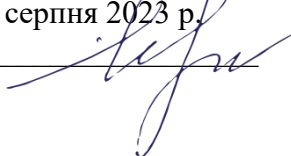
Затверджено на засіданні кафедри
англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
Протокол № 1 від «25» серпня 2023 р.
Завідувачка кафедри

Юлія КІЩЕНКО

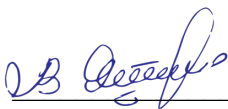

Схвалено науково-методичною радою факультету
Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.
Голова ради _____

Ірина ГАЙДАЄНКО

Керівниця навчального відділу _____

Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Виробнича практика є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, що проводиться для студентів, які здобули перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.

Практика магістрантів є заключним етапом професійної підготовки фахівців в університеті. Вона проводиться в умовах, максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності, студенти вводяться у коло проблем учителів та викладачів-дослідників, знайомляться з реальним змістом та обсягом їх роботи.

У процесі виробничої практики реалізуються можливості інтеграції суспільно-політичних, психолого-педагогічних та фахових знань і вмінь. Практика спрямовує ці знання на розв'язання конкретних практичних завдань та формування основних науково-педагогічних умінь та навичок.

Виробнича практика студентів спеціальності 014.02 Середня освіта, спеціалізації 014.021 Англійська мова і література є логічним завершенням професійної підготовки фахівця в університеті, сприяє вдосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів/викладачів, їх ерудиції, вихованню в них активності та самостійності у набутті професійних перцептивних, проектувальних, адаптивних, організаційних, пізнавальних умінь. Практика сприяє формуванню особистого стилю викладання, об'єктивній оцінці своїх можливостей, застосуванню різноманітних методів та прийомів навчання, засвоєнню сучасних педагогічних технологій.

Відповідно до навчального плану виробнича практика студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти проходить у 2 семестрі.

Тривалість проведення виробничої практики – для денної форми навчання 8 тижнів: 01.02.2024- 27.03.2024 (денна); 4 тижні: 15.04.2024-10.05.2024 (заочна)

База практики – гімназія № 6; Херсонський академічний лицей ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ; кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова.

Програму практики студенти виконують у 9-11 класах ЗЗСО та в академічних групах I–III курсів ЗВО.

До керівництва практикою від університету залучаються досвідчені викладачі університету, які мають стаж роботи за профілем підготовки фахівців не менше ніж 3 роки.

Навчально-методичну допомогу й керівництво практикою забезпечує кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова.

Відповідальність за організацію й виконання програми практики покладається на керівництво гімназії № 6 та Херсонського академічного лицейу ім. О.В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ; безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою забезпечують викладачі-методисти – керівники практики за фахом, призначені на поточний навчальний рік.

Форма підсумкового контролю з виробничої практики – диференційований залік.

Підсумкова конференція з практики планується після проведення заліку.

Результати проведення практики обговорюються на засіданнях кафедр і на вченій раді факультету.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика студентів спеціальності 014.02 Середня освіта; спеціалізації 014.021 Середня освіта (англійська мова і література) спрямована на забезпечення їх комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для забезпечення всіх видів освітнього

процесу в ЗЗСО та університеті; створення умов для самореалізації, самовираження, самовизначення особистості студента як суб'єкта професійної діяльності, як особистості компетентного вчителя та викладача, здатного працювати в умовах конкуренції.

Мета практики полягає в ознайомленні з основними функціональними обов'язками та напрямками діяльності вчителя середньої та спеціалізованої освіти. А також викладача вишу та безпосередньому оволодінні практикантом педагогічною технологією підготовки фахівців відповідного профілю, здійсненні елементів свого дослідження та його апробації; впровадженні результатів дослідження у педагогічну практику.

Завдання практики:

I етап практики в закладах загальної середньої освіти:

- забезпечення найбільш повного залучення студентів до організації цілісного навчального процесу в конкретному навчальному закладі; зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;
- розвиток у практикантів уміння проводити уроки та практичні заняття з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- формування психологічної готовності до роботи у загальноосвітній школі та спеціалізованих освітніх закладах;
- удосконалення вмінь та навичок правильно визначати типи уроків / занять, їх організаційну структуру залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення; форми, методи навчання, засоби проведення;
- створення умов для творчого використання знань та розвитку професійних умінь студентів (прогностичні, діагностичні, організаторські (інтерактивні), комунікативні, пізнавальні, аналітичні, рефлексивні);
- активізація потреб майбутнього вчителя у професійно-особистісному саморозвитку та самовдосконаленні;
- розвиток у студентів інтересу до професійної педагогічної діяльності, творчого підходу до процесу навчання;
- формування готовності приймати рішення в інтересах розвитку та саморозвитку особистості учня;
- вивчення студентами-практикантами передового досвіду роботи у ЗЗСО, активних форм і методів навчально-виховної роботи, використання новітніх технологій навчання і виховання;
- формування дослідницького підходу до освітньої діяльності у ЗЗСО;
- підготовка до самостійної роботи у ЗЗСО.

II етап практики в закладі вищої освіти (ХДУ)

- забезпечення найбільш повного залучення студентів до організації цілісного навчального процесу в конкретному закладі вищої освіти; зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;
- розвиток у практикантів уміння проводити практичні заняття з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- формування психологічної готовності до роботи в закладах вищої освіти;
- удосконалення вмінь та навичок правильно визначати типи занять, їх організаційну структуру залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення; форми, методи навчання, засоби проведення;
- створення умов для творчого використання знань та розвитку професійних умінь здобувачів вищої освіти (прогностичні, діагностичні, організаторські (інтерактивні), комунікативні, пізнавальні, аналітичні, рефлексивні);
- активізація потреб майбутнього викладача в професійно-особистісному саморозвитку

- та самовдосконаленні;
- розвиток у здобувачів інтересу до професійної педагогічної діяльності, творчого підходу до процесу навчання;
- формування готовності приймати рішення в інтересах розвитку та саморозвитку особистості студента;
- вивчення студентами-практикантами передового досвіду роботи в ЗВО, активних форм і методів навчально-виховної роботи, використання новітніх технологій навчання і виховання;
- формування дослідницького підходу до освітньої діяльності в ЗВО;
- підготовка до самостійної роботи в ЗВО.

У процесі практики формуються й поглиблюються фахові *компетентності*:

Проективні (здатність самостійно визначати мету та завдання педагогічного процесу, проектувати результат педагогічної діяльності, визначати засоби його досягнення, творчо та самостійно планувати педагогічну роботу, здійснювати оптимальний добір форм та методів навчання та виховання, адекватно використовувати ТКТ, інноваційні технології тощо).

Комунікативні (здатність взаємодіяти з основними суб'єктами освітнього процесу: встановлювати контакт із учнями, вчителями та здобувачами I-III курсів, викладачами).

Організаторські (здатність створювати для учнів та здобувачів ситуацію успіху, надавати їм необхідну психолого-педагогічну підтримку; організувати свою та їхню діяльність).

Інформаційні (здатність відбирати необхідну інформацію; логічно, доступно, образно та проблемно викладати матеріал, спонукаючи учнів та студентів до дискусії; коригувати викладення матеріалу в залежності від реальної ситуації; викликати інтерес слухачів тощо).

Аналітико-діагностичні (здатність здійснювати аналітико-діагностичну діяльність та визначати на її основі ефективність власної професійної діяльності та навчально-виховної роботи в цілому; аналізувати недоліки; навчатися аналізу та самоаналізу діяльності та поведінки).

Саморегуляційні (здатність виявляти витримку, толерантність, впевненість у своїх діях у складних та конфліктних ситуаціях; змінювати свою діяльність у разі непередбачених обставин; стимулювати самоорганізацію діяльності учнів та студентів).

Компетентності, якими здобувач вищої освіти має оволодіти в результаті практичної підготовки:

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. англійською мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами англійської та державної мов.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність.

ЗК 11. Здатність використовувати цифрові технології та мультимедійні засоби в освітній і професійній діяльності в умовах сучасного інформаційно-комунікаційного

освітнього простору.

Фахові компетентності

ФК 8. Уміння оцінювати зміст, структурувати та організувати навчальний матеріал відповідно до вимог робочих навчальних програм ЗВО, володіння концептуальними основами структури і змісту засобів навчання.

ФК 2. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології.

ФК 3. Здатність формувати в студентів предметні (мовна, мовленнєва, соціокультурна, лінгвокраїнознавча, дискурсивна, стратегічна, методична) компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання англійської мови та світової літератури.

ФК 4. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень студентів з англійської мови та світової літератури.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та англійською мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

Прогнозовані результати практичної підготовки

ПРН 7. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 8. Уміння аналізувати, діагностувати та корегувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ПРН 3. Знання державного стандарту навчальних програм з англійської мови та світової літератури для ЗВО та практичних шляхів їхньої реалізації в різних видах аудиторної та позааудиторної діяльності.

ПРН 4. Володіння ефективними методами і прийомами викладання англійської мови та світової літератури у закладах вищої освіти.

ПРН 5. Знання етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах.

ПРН 12. Знання специфіки перебігу літературного процесу різних країн в історико-культурному контексті; володіння різними видами аналізу художнього твору, вміння визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 10. Здатність використовувати знання з курсів новітні досягнення у лінгвістиці, аналітичне читання та письмо, лінгвокогнітивні та лінгвосеміотичні особливості дискурсу для розробки власного наукового дослідження англійською мовою.

Методологічна основа виробничої практики:

- 1.** Компетентністний підхід в освіті (особистісне знання та розуміння є не тільки усвідомленням засвоєного опиту, а й використанням його в реальних ситуаціях професійної діяльності).
- 2.** Концепції контекстного навчання (послідовне моделювання за допомогою системи форм, методів та засобів навчання предметного та соціального змісту професійної діяльності). Засвоєння знань студентами здійснюється в контексті вирішення (розв'язування) майбутніх педагогічних ситуацій, що забезпечує умови для формування професійної мотивації, особистісного смислу процесу навчання.
- 3.** Концепція формування системного мислення у навчанні (процес засвоєння знань розкривається як особлива діяльність).

Функції практики:

1. Адаптаційна (здобувач не тільки знайомиться з навчальним закладом та організацією його роботи, а й звикає до ритму педагогічного процесу, до взаємодії з учнями та студентами, починає орієнтуватися в системі горизонтальних та вертикальних зв'язків та відносин).
2. Навчальна (реалізація отриманих теоретичних знань у конкретній діяльності).
3. Виховна (формування мотивації до майбутньої професійної діяльності, становлення педагогічної культури, формування стилю педагогічної діяльності).
4. Розвиваюча (формування та розвиток педагогічних здібностей здобувача, компенсаторних умінь у разі недостатнього розвитку педагогічних здібностей; здобувач розвивається як в особистісному так і в професійному планах: вчиться мислити та діяти як педагог).
5. Рефлексивна (оцінювання здобувачем свого емоційного стану в процесі спілкування з усіма суб'єктами педагогічної діяльності, аналіз своїх особистісних та професійних якостей, успішність чи неуспішність).

Принципи організації виробничої практики:

1. Взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки на всіх етапах навчання; єдність загальнопедагогічної, психологічної та спеціальної підготовки.
2. Послідовність (поетапне засвоєння всіх видів професійної діяльності, оволодіння основними професійними функціями фахівця).
3. Наступність (взаємозв'язок усіх видів практики, коли засвоєння нового здійснюється на основі досвіду, набутого здобувачами на попередніх етапах практичної підготовки).
4. Динамічність (поступове ускладнення завдань різних видів практики, розширення спектру соціальних ролей та видів діяльності здобувача, збільшення об'єму та ускладнення змісту діяльності).
5. Поліфункціональність (одночасне виконання в ході практики різноманітних професійних функцій (організаційної, соціально-виховної, соціально-навчальної, корекційно-реабілітаційної, правозахисної тощо) та оволодіння різноманітними професійними ролями (організатор, вихователь, захисник, посередник, помічник, консультант тощо)).
6. Перспективність (знайомство зі сферами соціально-педагогічної діяльності з урахуванням їх перспективного розвитку).
7. Свобода вибору та відповідальність (урахування інтересів та потреб як здобувачів, так і керівників практики щодо вибору місця практики, змісту завдань в рамках загальних завдань практики, тематики практичної та науково-дослідної роботи).
8. Співпраця (створення в ході практики умов, за яких відносини здобувача та керівника базуються та довірі та партнерстві; здобувач усвідомлює себе самостійним суб'єктом професійної діяльності).

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. Види робіт під час практики

Мета та завдання виробничої практики визначають її зміст: основні види діяльності; форми звітування; строки виконання. Зазначення строків має забезпечити більшу організованість з боку студентів.

Модуль теоретичної підготовки №1

▪ Класно-урочна система організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти.

- Система загальної середньої освіти в Україні та навчання іноземних мов. Учитель ЗЗСО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура вчителя.
- Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.
- Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗЗСО. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.
- Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗЗСО. Навчальні програми, плани, основні підручники. Навчально-методичний комплекс з англійської мови.
 - Учень як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.
 - Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо) у ЗЗСО.
 - Функції вчителя англійської мови. Планування навчального процесу з іноземної мови. Типи та структура занять з іноземної мови. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроці іноземної мови. Самоаналіз та аналіз уроку з англійської мови. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.
 - Контроль знань та облік знань, умінь, навичок учнів ЗЗСО.
 - Організація виховної роботи у ЗЗСО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування. Провідні методи виховання. Роль та функції класного керівника. Організація виховної роботи в 9-11 класах.
- Науково-дослідна діяльність учителя ЗЗСО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи.

Модуль теоретичної підготовки №2

- Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу.
- Кредитно-модульна система організації навчального процесу.
- Система вищої освіти в Україні та навчання іноземних мов. Викладач ЗВО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура викладача ЗВО.
- Організація діяльності ЗВО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.
- Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗВО. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.
- Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗВО. Навчальні програми, плани, основні підручники. Навчально-методичний комплекс з навчальних дисциплін за фахом: основні складові, технологія розроблення та формування, перспективи вдосконалення та поповнення.
- Здобувач вищої освіти як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.
- Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо).
- Функції викладача англійської мови. Планування навчального процесу з іноземної мови. Типи та структура занять з іноземної мови. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності здобувачів на занятті. Самоаналіз та аналіз заняття з англійської мови. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.
- Контроль знань та облік знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти ЗВО.
- Організація виховної роботи у ЗВО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування. Провідні методи виховання. Принципи та організація самоврядування у студентському колективі ЗВО. Роль та функції куратора. Організація виховної роботи в академічній групі.
- Науково-дослідна діяльність викладача ЗВО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи. Організація науково-дослідницької діяльності студентської молоді.

Модуль практичної підготовки №1

Модуль практичної підготовки №1 проходить у ЗЗСО, який є базою практики студентів, та триває 4 тижні.

№	Основні види діяльності та форма роботи	Форма звітування	Приблизні строки виконання
Організаційна робота			
1	Участь у настановній конференції	обговорення організаційних питань	Настановна конференція – до початку практики
2	Консультації з керівником від бази практики (ЗЗСО) та методистами	Стислі усні звіти про роботу протягом тижня; обговорення «складних» питань	1 раз на тиждень протягом 1-4 тижнів
3	Складання індивідуального плану роботи на 1-4 тижні	Індивідуальний план проходження практики	1-й тиждень
Навчальна робота			
1	Знайомство з адміністрацією бази практики (ЗЗСО), особливостями організації навчально-виховної роботи в ЗЗСО, з керівниками з фахових дисциплін від бази практики	Індивідуальний план	1-й тиждень
2	Знайомство з матеріально-технічною базою, оформленням та забезпеченням кабінетів бази практики	Індивідуальний план	1-й тиждень
3	Відвідування занять учителів та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом	Аналіз та обговорення	Протягом практики
4	Ознайомлення з різними методиками та технологіями проведення уроків	Індивідуальне завдання	Протягом практики
5	Надбання навичок організації навчальної роботи з учнями гімназії / ліцею		Протягом практики
6	Формування творчого підходу до професійно-педагогічної діяльності		Протягом практики
7	Знайомство з новими педагогічними та інформативно-комунікаційними технологіями	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Знайомство з керівником від бази практики з англійської мови. Ознайомлення з календарним планом роботи вчителя	Аналіз та обговорення	1-й тиждень
9	Знайомство з підручниками, за якими навчаються учні	Аналіз та обговорення	1-й тиждень

10	Визначення тем та графіка проведення пробних уроків	Складання графіку проведення уроків	1 тиждень
11	Розробка, проведення та аналіз пробних уроків	- консультація методиста та вчителя; - складання планів-конспектів уроків.	1-2 тиждень
12	Визначення тем та строків проведення залікових уроків	Складання графіку проведення уроків	1-2 тиждень
13	Підготовка та проведення залікових уроків	- консультація методиста, вчителя; - складання планів-конспектів уроків.	2 тиждень
14	Проведення індивідуальних занять з учнями		Протягом практики
15	Перевірка контрольних робіт, що передбачені календарним планом	Індивідуальний план	Протягом практики
Організаційно-виховна робота			
1	Участь у виховній роботі в учнівському колективі, виконання доручень класного керівника	Індивідуальний план	Протягом практики
2	Участь у профорієнтаційній роботі	Індивідуальний план	Протягом практики
3	Відвідування виховних заходів	Записи в індивідуальному плані; аналіз та обговорення.	2-3 тиждень
4	Набуття навичок самостійного проведення виховної роботи з учнями		Протягом практики
5	Участь у підготовці та проведенні учнівських олімпіад, у роботі МАН		Протягом практики
6	Визначення теми та строків проведення залікового виховного заходу	Індивідуальний план	1-2 тиждень
7	Підготовка та проведення залікового заходу	- консультація методиста, вчителя; - складання планів-конспектів.	3-4 тиждень
8	Участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів	Індивідуальний план	Протягом практики
9	Ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи педнаради гімназії, ліцею	Індивідуальний план	Протягом практики
Науково-методична робота			
1	Проведення досліджень з лінгвістики та методики.	Індивідуальне завдання	Протягом практики

2	Підготовка навчально-методичних матеріалів до уроків	Дидактичний матеріал	Протягом практики
3	Складання завдань для проведення тематичного та підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю	Дидактичний матеріал	Протягом практики
4	Розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання	Дидактичний матеріал	Протягом практики
5	Вивчення передового педагогічного досвіду роботи вчителів ЗЗСО	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Участь у роботі методичних об'єднань, семінарів	Індивідуальний план	Протягом практики
7	Самоосвіта		Протягом практики
8	Виконання завдань навчально-дослідницького та науково-дослідницького характеру	Індивідуальне завдання	Протягом практики

Науково-дослідна робота

1	Систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленого у темі кваліфікаційної роботи СВО «магістр» науково-практичного завдання	Індивідуальний план; розділи дипломної роботи	Протягом практики
2	Вивчення й узагальнення літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи		Протягом практики
3	Виконання експерименту для написання кваліфікаційної роботи	Індивідуальне завдання	Протягом практики
4	Виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання кваліфікаційної роботи та її захисту	Індивідуальне завдання	Протягом практики
5	Підготовка до друку наукової статті	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, наукових конференціях	Індивідуальне завдання	Протягом практики

7	Проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення й оптимізації реального навчального процесу в ЗЗО	Індивідуальне завдання	Протягом практики

Модуль практичної підготовки № 2

Модуль практичної підготовки проходить у ХДУ та триває 4 тижні.

№	Основні види діяльності та форма роботи	Форма звітування	Приблизні строки виконання
Організаційна робота			
1	Участь у підсумковій конференції	виступ на конференції зі стислим аналізом своєї роботи у школі та ЗВО	Підсумкова конференція – після перевірки звітів студентів
2	Консультації з керівником від бази практики (ЗВО) та методистами	Стислі усні звіти про роботу протягом тижня; обговорення «складних» питань.	1 раз на тиждень
3	Складання індивідуального плану роботи	Індивідуальний план проходження практики	5-й тиждень
4	Оформлення звітної документації	Конспекти залікових уроків, занять та виховних заходів; індивідуальне завдання.	8-й тиждень
Навчальна робота			
1	Знайомство з особливостями організації навчально-виховної роботи в ЗВО, з керівниками з фахових дисциплін від бази практики	Індивідуальний план	5-й тиждень
2	Знайомство з матеріально-технічною базою (ЗВО), оформленням та забезпеченням кабінетів	Індивідуальний план	5-й тиждень
3	Відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом	Аналіз та обговорення	Протягом практики
4	Ознайомлення з різними методиками та технологіями проведення занять у закладі вищої освіти	Індивідуальне завдання	Протягом практики

5	Надбання навичок організації навчальної роботи зі студентами ЗВО		Протягом практики
6	Формування творчого підходу до професійно-педагогічної діяльності		Протягом практики
7	Знайомство з новими педагогічними та інформативно-комунікаційними технологіями	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Знайомство з керівниками від бази практики, які викладають фахові дисципліни. Ознайомлення з силабусами та НМКД фахових дисциплін	Аналіз та обговорення	5й тиждень
9	Знайомство з підручниками та методичними посібниками, за якими навчаються студенти	Аналіз та обговорення	5-й тиждень
10	Визначення тем та графіка проведення пробних занять	Складання графіку проведення занять	5-6 тижні
11	Розробка, проведення та аналіз пробних занять	- консультація методиста та викладача; - складання планів-конспектів.	5-6 тижні
12	Визначення тем та строків проведення залікових занять	Складання графіку проведення занять	5-6 тижні
13	Підготовка та проведення залікових занять	- консультація методиста, викладача; - складання планів-конспектів.	4-8 тижні
14	Проведення індивідуальних занять зі студентами		Протягом практики
15	Перевірка контрольних робіт студентів з фахових дисциплін	Індивідуальний план	Протягом практики
Організаційно-виховна робота			
1	Участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи	Індивідуальний план	Протягом практики
2	Відвідування виховних заходів	Записи в індивідуальному плані; аналіз та обговорення.	4-6 тиждень
3	Набуття навичок самостійного проведення виховної роботи зі студентами		Протягом практики
4	Участь у підготовці та проведенні студентських олімпіад		Протягом практики

5	Визначення теми та строків проведення залікового виховного заходу	Індивідуальний план	5-6 тиждень
6	Підготовка та проведення залікового виховного заходу	- консультація методиста, куратора академічної групи; - складання плану-конспекту.	7-8 тиждень
7	Участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів	Індивідуальний план	Протягом практики
8	Ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи випускової кафедри ЗВО	Індивідуальний план	Протягом практики
9	Участь у роботі засідань випускової кафедри	Індивідуальний план	Протягом практики

Науково-методична робота

1	Проведення досліджень з лінгвістики та методики	Індивідуальне завдання	Протягом практики
2	Розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, практичних лабораторних занять і самостійної роботи студентів	Дидактичний матеріал	Протягом практики
3	Складання завдань для проведення тематичного та підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю	Дидактичний матеріал	Протягом практики
4	Розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання	Дидактичний матеріал	Протягом практики
5	Вивчення передового педагогічного досвіду роботи викладачів ЗВО	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Самоосвіта		Протягом практики
7	Виконання завдань навчально-дослідницького та науково-дослідницького характеру	Індивідуальне завдання	Протягом практики

Науково-дослідна робота

1	Систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленого у темі кваліфікаційної роботи СВО «магістр» науково-практичного завдання	Індивідуальний план; розділи дипломної роботи	Протягом практики
---	---	---	-------------------

2	Вивчення й узагальнення літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи		Протягом практики
3	Виконання експерименту для написання кваліфікаційної роботи	Індивідуальне завдання	Протягом практики
4	Виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання кваліфікаційної роботи та її захисту	Індивідуальне завдання	Протягом практики
5	Підготовка до друку наукової статті	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, наукових конференціях	Індивідуальне завдання	Протягом практики
7	Проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння здобувачами	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Вивчення науково-методичної літератури з метою теоретичного осмислення й оптимізації реального навчального процесу у ЗВО	Індивідуальне завдання	Протягом практики

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання практиканта узгоджується з проблемою дослідження кваліфікаційної роботи.

Орієнтовний перелік можливих індивідуальних завдань практикантів:

- розробка методичних рекомендацій за результатами дослідження;
- обробка результатів дослідно-експериментальної роботи з проблеми дослідження;
- підготовка за результатами дослідження дидактичних матеріалів для використання в освітньому процесі;
- формулювання й оформлення висновків за результатами дослідження з проблеми випускної роботи;
- оформлення додатків;
- розробка плану-конспекту лекції за фахом із використанням інноваційних методів і прийомів (тема за вибором студента); контрольних завдань для поточного або підсумкового контролю з фахової дисципліни.

Заняття під час практики

Під час практики зі студентами-практикантами проводяться лекції, семінарські заняття, консультації з методики викладання іноземної мови та зарубіжної літератури, які сприятимуть поглибленню теоретичних знань здобувачів.

3.2. Список рекомендованої літератури

Основна (навчально-методичні видання):

1. Програма з англійської мови для університетів / інститутів : Проект / Колектив авт.: С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей та ін.; Київський державний лінгвістичний університет. К. : Координ.-інформ. центр «Злагода», 2019. 186 с.
2. Рекомендації Ради Європи з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання ; наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2016. 261 с.
3. Атанов Г.А. Деятельностный подход в обучении. Донецк, 2015. 160 с.
4. Барбіна Є.С. Гуманізація освіти : навч.-метод. посіб. Херсон, 2016. 60 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студентів магістратури. К., 2015. 316 с.
6. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури. К., 2015. 396 с.
7. Віщук А. А. Становлення та розвиток основних положень методики інтенсивного навчання іноземних мов: головні ідеї та принципи. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка*. 2017. Ч. I. №10 (221). С. 178–187.
8. Возна М.О., Гапонова А.Б., Акулова О.О. Англійська мова для перекладачів і філологів. I курс. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця : НОВА КНИГА, 2014. 480 с.
9. Горопаха Н.М., Поніманська Т.І. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта». К. : Видавничий Дім «Слово», 2019. 280 с.
10. Дворжецька М.П. Практична фонетика англійської мови : Навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця : Нова Книга, 2015. 208 с.
11. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. К. : ВД «Професіонал», 2014. 216 с.
12. Лудченко А. А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований : учеб. пособ. К. : Знання, 2016. 114 с.
13. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Процеси вивчення і викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2020. № 3. С. 50–55.
14. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2017. № 1, 3. С. 50–57.
15. Пентиліук М.І., Окунович Т.Г. Рекомендації з педагогічної практики для студентів факультету української філології (методичний аспект). Херсон : Видавництво ХДУ, 2017. 40 с.
16. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Бакаєва Г.Є., Борисенко О.А., Зуєнок І.І. та ін. К. : Ленвіт, 2015. 119 с.
17. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Набокова І.Ю., Рябих М.В. Практичний курс англійської мови. Частина 1. Підручник для студентів молодших курсів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та спеціальність «Переклад»). Вінниця : НОВА КНИГА, 2015. 432 с.

Додаткова:

18. Закон України «Про вищу освіту»
19. Документація викладача іноземної мови, куратора.
20. Навчально-методичні комплекти видавництва: Оксфорд (Matrix; Oxford Exam Excellence), Експрес Паблішінг (FCE Use of English; FCE Practice Tests 1; FCE Practice Tests 2), Логмен Пірсон (Opportunities; Success; Activate!), Макміллан (Laser; Destination; Check your Vocabulary for FCE), навчально-методичні комплекси видавництва Hueber, навчально-методичні комплекси видавництва CLE International.

21. Навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, укладені викладачами ЗВО, робочі програмами з дисциплін кафедри.

1. Інформаційні ресурси:

22. Діагностика та оцінювання освітніх інновацій в системі освіти на різних рівнях управління [Електронний ресурс] : Звіт із теми самоосвіти — Діагностика та оцінювання освітніх інновацій в системі освіти на різних рівнях управління. Режим доступу : <http://surl.li/lcibu>

23. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 кл. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>

3.3. Методичні рекомендації

У процесі проходження практики здобувачам слід пам'ятати, що основна *мета навчання іноземної мови* полягає у формуванні комунікативної компетентності учнів/студентів, здатності й готовності здійснювати іншомовне міжособистісне спілкування з носіями мови та виходом на діалог культур через посилення культурознавчого аспекту в змісті навчання мови та залучення студентів до культури країни, мову якої вони вивчають. Зміст і структура предмету Іноземна мова визначається:

- комунікативними цілями й завданнями;
- варіативністю змісту навчання іноземної мови;
- кількістю годин, що відводиться на вивчення іноземних мов;
- міжпредметними зв'язками.

Основними підходами до навчання іноземних мов є компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, комунікативно-когнітивний і культурологічний, у центрі уваги яких є особистість людини, врахування її особливостей, можливостей та здібностей. Вони реалізуються на основі диференціації та індивідуалізації навчання, використання нових інформаційних технологій, дотримання принципів продуктивності навчання, автономії студента, наступності, орієнтації на мовленнєвий розвиток, навчання у «співробітництві», метод проектів, кейс-метод.

Упродовж практики студенти-практиканти проводять уроки та заняття з вивчення нового матеріалу; формування вмінь і навичок; з контролю знань, умінь і навичок учнів / студентів; з узагальнення вивченого. Під час підготовки та проведення занять студенти мають враховувати особливості навчання іноземної мови як у 9-11 класах ЗЗСО, так і на 1-3 курсах ЗВО.

Підготовка до пробного уроку / заняття

У процесі підготовки до проведення пробного уроку / заняття студент-практикант має:

- визначити з учителем/викладачем тему уроку/заняття за два тижні до часу його проведення;
- уточнити мету і тип уроку/заняття та обсяг навчального матеріалу, перелік умінь і навичок, які необхідно сформувати в учнів/студентів;
- на основі навчальної програми з предмету визначити місце і значення уроку/заняття в системі занять;
- повторно опрацювати відповідні розділи з методики викладання і проаналізувати за допомогою методичних розробок досвід роботи вчителів/викладачів з обраної теми;
- деталізувати освітню, виховну і розвивальну мету уроку/заняття.
- відповідно до мети добрати види, методи і прийоми роботи, усвідомити їх функціональні можливості на уроці/занятті;

- проконсультуватися з учителем/викладачем щодо рівня знань учнів/студентів, сформованості в них умінь і навичок, їхній ступінь навченості, а також звичні методи і прийоми роботи;
- порадитися з учителем/викладачем, які наочні посібники доцільно використовувати на уроці/занятті, що для цього слід виготовити самостійно;
- задля раціонального розподілу часу на уроці/занятті проконсультуватися з учителем/викладачем щодо особливостей перевірки раніше вивченого матеріалу;
- доопрацювати поради і зауваження вчителя/викладача й отримати своєчасну консультацію у методиста, намагаючись при цьому аргументувати вибір методів і видів роботи;
- доопрацювати зауваження та рекомендації методиста, підготувати зразки наочних посібників;
- складаючи конспект уроку/заняття, орієнтуватися на індивідуальні особливості учнів/студентів групи, звернути увагу на дозування часу, чергування видів роботи;
- спробувати уявити кінцевий результат уроку/заняття: чого мають навчитися і про що дізнатися учні/студенти; розвиток яких психічних функцій у них відбувався; які моральні якості та риси характеру в них виховувалися;
- на другій консультації у вчителя/викладача уточнити, кого із учнів/студентів і в яких видах діяльності оцінювати, які види і форми перевірки краще обрати; хто із учнів/студентів потребує особливої уваги, які індивідуальні завдання можна їм запропонувати;
- оглянути робоче місце вчителя/викладача, розміщення наочних посібників і характер записів на дошці;
- пригадати попередні зауваження та поради вчителя/викладача і методиста, свої огріхи у проведенні занять, подумати про шляхи їх попередження;
- розробити незвичний, захоплюючий творчий елемент свого заняття, який підкреслював би педагогічний почерк студента-практиканта;
- доопрацювати зауваження і поради, отримані на другій консультації, охайно оформити остаточний варіант конспекту і затвердити його у вчителя/викладача та методиста;
- детально вивчити конспект заняття, змодельовати й уявити свою поведінку та дії учнів/студентів під час уроку/заняття;
- розподілити час відповідно до видів діяльності на уроці/занятті, зробити орієнтовні помітки олівцем у конспекті;
- продумати свій зовнішній вигляд;
- налаштувати себе на успіх педагогічної взаємодії і досягнення високої результативності уроку/заняття.

Важливе значення у підготовці й проведенні уроків/занять відіграє їх *структура*:

I. Початок уроку/заняття (заходи викладача, спрямовані на збудження уваги учнів/студентів і спрямування її на навчальну діяльність. Прийоми роботи щодо збудження інтересу до уроку/заняття. Активність учнів/студентів у спрямуванні своєї психічної діяльності на навчальну роботу).

II. Опитування учнів/студентів (засоби активізації розумової діяльності учнів/студентів під час опитування; види опитування (фронтальне, індивідуальне, ущільнене); зміст питань учителя/викладача; прийоми залучення до роботи учнів/студентів під час опитування; правильність мотивування оцінки).

III. Пояснення нового матеріалу.

Засоби збудження пізнавального інтересу й уваги учнів/студентів до нового матеріалу: а) доведення теми й мети уроку/заняття до свідомості учнів/студентів; б) мотивація можливості вивчення теми; в) збудження допитливості, зацікавленості, активності учнів/студентів у процесі викладу змісту матеріалу; г) ступінь зосередженості; коливання й відволікання уваги, перехід довільної уваги в після довольну.

Ефективність сприймання нового матеріалу: а) засоби активізації під час сприймання учнями/студентами нового матеріалу (використання попереднього досвіду, уявлень і знань учнів/студентів для забезпечення сприймання нового матеріалу; б) засоби унаочнення, використані на уроці/занятті; способи їх поєднання зі словом; в) особливості мови учителя/викладача; г) методи і прийоми, використані на уроці/занятті; д) етапи роботи над правилом, визначенням (сприйняття, усвідомлення, запам'ятовування, застосування); е) дослівність викладу матеріалу; ж) логічна послідовність питань; и) запис на дошці і в зошитах; к) мотивація навчальної діяльності учнів/студентів під час пояснення; л) текстовий матеріал, використаний під час пояснення нової теми (його освітнє, виховне і розвивальне значення).

Розуміння учнями/студентами нового матеріалу: а) ясність і дохідливість викладу та пояснень учителя/викладача; б) поєднання узагальнень, прикладів та його роль у забезпеченні розуміння матеріалу; в) виділення у матеріалі, який сприймається.

Активізація розумової діяльності учнів/студентів під час викладу нового матеріалу: а) зв'язок між раніше засвоєними поняттями й новими, що формуються на уроці/занятті; б) шляхи, якими вчитель/викладач веде учнів/студентів до розв'язання пізнавального завдання (аналіз, порівняння, знаходження зв'язків між фактами, виявлення істотних рис, абстрагування, узагальнення); в) поєднання знань з практикою; г) прояви розумової активності учнів/студентів під час заняття (запитання, самостійні висновки, зауваження тощо).

Запам'ятовування нового матеріалу: а) сприяння осмисленому запам'яттю матеріалу; б) активізація уваги й розумової діяльності учнів/студентів; в) співвідношення словесних пояснень і засобів унаочнення; г) використання різних типів і видів пам'яті; г) систематизація вивченого на уроці/занятті матеріалу як засіб його осмислення й запам'ятовування; д) повторення, підкреслення, логічні наголоси й підсумки як засіб поліпшення запам'ятовування нового матеріалу; е) емоційне ставлення учнів/студентів до матеріалу, який вони опановують.

IV. Закріплення викладеного матеріалу.

Способи закріплення викладеного матеріалу та їх оцінка в аспекті поглиблення його, розуміння й засвоєння: а) активізація розумової діяльності учнів/студентів під час закріплення (міркування, висновки, узагальнення, знаходження нових зв'язків між частинами матеріалу, групування його, зв'язок з практикою; б) активізація відтворення учнями/студентами поясненого на уроці/занятті матеріалу; в) види і форми вправ; г) дидактичний матеріал, використаний при закріпленні (слова, речення, зв'язний текст, ступінь насиченості тексту необхідними орфограмами, пунктограмами тощо).

V. Домашнє завдання.

Ясність і зрозумілість завдання: а) цільова настанова; б) характер завдання, ступінь готовності учнів/студентів виконувати домашнє завдання; в) інструктаж; г) теоретичний матеріал і вправи (письмові, усні, їх обсяг).

VI. Підсумок уроку/заняття. Мотивування оцінок за урок/заняття.

Підготовка та проведення класного часу/ кураторської години

Під час педагогічної практики студенти-практиканти виконують такі завдання:

- 1) беруть участь у проведенні всіх виховних заходів у ЗЗСО та ЗВО;
- 2) вивчають організацію виховної роботи ЗЗСО та ЗВО, систему роботи, організацію, методи і форми впливу цієї роботи на формування особистості учнів / студентів;
- 3) вивчають психологію виховної роботи з учнями / студентами із врахуванням індивідуальних особливостей;
- 4) досліджують психологічні особливості поведінки учнів / студентів і фактори, що обумовлюють їх, а також можливості підвищення їх культури, вихованості у процесі підготовки до суспільного життя.

Упродовж педагогічної практики студенти виконують не тільки обов'язки вчителя та викладача, але й класного керівника та куратора академічної групи, який має:

- 1) володіти знаннями з теорії й методики виховної роботи;
- 2) формувати професійні вміння та навички вихователя;
- 3) оволодівати технологією виховної роботи із включенням у дію основної педагогічної поінформованості.

Поєднуючи функції вихователя, студент має поєднувати наукову і практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, методами управління учнівським і студентським колективом, бути контактним у спілкуванні, ініціативним, критичним до себе й до інших, здатним до педагогічної творчості.

Підготовка до проведення класного часу / кураторської години

1. Консультація з класним керівником / куратором, груповим керівником і методистом з питань організації та проведення заходу.
2. Визначення теми та дати та форми проведення заходу.
3. Визначення дидактичних, виховних, загальноосвітніх та розвиваючих цілей.
4. Розробка програми-сценарію.
5. Відбір організаційного комітету з підготовки та проведення заходу.
6. Добір матеріалів, необхідних для реалізації заходу.
7. Розподілення доручень та ролей.
8. Проведення консультацій та репетицій.
9. Оформлення місця проведення заходу.
10. Визначення списку запрошених та оформлення запрошень.
11. Оформлення завершення заходу (нагороди, призи, подяки тощо).
12. Аналіз заходу та висновки.

Виробнича практика є завершенням вивчення фахових дисциплін. Під час практики студенти мають розвинути свої індивідуальні здібності і закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін. Під час підготовки до уроків, лекцій, лабораторних, та практично-семінарських занять студентам необхідно консультиватись з керівником практики, вчителями та провідними викладачами курсу, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, в тому числі в електронному вигляді.

3.4. Питання до заліку

1. Класно-урочна система організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти.
- 2 Система загальної середньої освіти в Україні та навчання іноземних мов. Учитель ЗЗСО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура викладача ЗЗСО.
3. Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.
4. Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗЗСО. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.
5. Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗЗСО. Навчальні програми, плани, основні підручники. Навчально-методичний комплекс з англійської мови.
6. Учень як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.
7. Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо) у ЗЗСО.
8. Функції вчителя англійської мови. Планування навчального процесу з іноземної мови.
9. Типи та структура занять з іноземної мови. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроці іноземної мови. Самоаналіз та аналіз уроку з англійської мови.
10. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.
11. Контроль знань та облік знань, умінь, навичок учнів ЗЗСО.
12. Організація виховної роботи у ЗЗСО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування. Провідні методи

виховання. Роль та функції класного керівника. Організація виховної роботи в 9-11 класах.

13. Науково-дослідна діяльність учителя ЗЗСО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи.

14. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу.

15. Характеристика кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

16. Система вищої освіти в Україні та навчання іноземних мов. Викладач ЗВО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура викладача ЗВО.

17. Організація діяльності ЗВО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.

18. Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗВО. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.

19. Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗВО. Навчальні програми, плани, основні підручники. Навчально-методичний комплекс з навчальних дисциплін за фахом: основні складові, технологія розроблення та формування, перспективи вдосконалення та поповнення.

20. Здобувач вищої освіти як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.

21. Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо).

22. Функції викладача англійської мови. Планування навчального процесу з іноземної мови. Типи та структура занять з іноземної мови. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності студентів на занятті. Самоаналіз та аналіз заняття з англійської мови. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.

23. Контроль знань та облік знань, умінь, навичок студентів ЗВО.

24. Організація виховної роботи у ЗВО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування. Провідні методи виховання. Принципи та організація самоврядування у студентському колективі ЗВО.

25. Роль та функції куратора. Організація виховної роботи в академічній групі.

26. Науково-дослідна діяльність викладача ЗВО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи. Організація науково-дослідницької діяльності студентської молоді.

4. ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності здобувачів під час виробничої практики складається з поточного і підсумкового.

Поточний контроль здійснюється протягом практики її керівником, методистами кафедр університету за такими напрямками:

- дотримання вимог трудової дисципліни та рівень ініціативності, творчої активності практиканта;
- стан виконання виду, обсягу та якості робіт у заплановані строки;
- вчасне оформлення звітної документації згідно вимог.

Підсумковий контроль проводиться після закінчення практики. Здобувач звітує перед комісією про виконання програми практики і надає звітну документацію. До складу комісії входять керівники практики, завідувачі фахових кафедр. Груповий керівник практики пропонує оцінку здобувачеві на підставі сумарної оцінки за всіма напрямками його діяльності під час проходження практики.

Однією з форм контролю є підсумкова конференція. З кожної групи рекомендуються здобувачі для виступу на підсумковій конференції. У виступі аналізуються позитивні й негативні сторони практики, цікаві знахідки передового досвіду педагогічного колективу бази практики, звертається увага на забезпечення уроків і занять роздавальним, ілюстративним матеріалом, на впровадження інноваційних методів

проведення уроків, занять, класних і кураторських годин учителями й викладачами, студентами-практикантами. Особлива увага звертається на труднощі, які відчували здобувачі під час підготовки і проведення уроків/занять, що допоможе методистам, керівникам практики врахувати і винести проблемні питання на спеціальне опрацювання під час аудиторних занять.

Підсумкова конференція з практики проводиться на базі факультету української й іноземної філології та журналістики після проведення заліку.

Магістранти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Здобувач, який не виконав у повному обсязі програму або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету.

У разі невиконання повного обсягу програми практики з поважної причини здобувачу за поданням відповідних документів, його заяви на ім'я ректора університету може бути надане право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених університетом.

Підсумки проведення виробничої практики обговорюються на засіданнях кафедри й на вченій раді факультету української й іноземної філології та журналістики.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

На період практики студент-практикант складає індивідуальний план і веде щоденник, які систематично перевіряються методистом, керівником практики.

Щоденник магістранта – основний документ, який відбиває не лише зміст проведеної здобувачем роботи, а й її результати, він

- 1) стимулює студента до більш організованої і продуманої роботи під час практики, що сприяє формуванню навичок самоконтролю;
- 2) дає уявлення керівникові про те, як практикант вивчає свій клас/свою групу, окремих учнів/студентів, як спостерігає й аналізує їх поведінку, роботу, які уроки/заняття відвідав, до яких висновків прийшов, яку допомогу отримує від учителя, викладача, класного керівника, куратора, методиста;
- 3) відбиває рівень підготовки практиканта до навчальної і виховної роботи з академічною групою, рівень його загальної культури, ставлення до практики, недоліки кафедри у підготовці здобувачів до виробничої практики.

У щоденнику записуються загальні відомості змісту практики: дані про клас/академічну групу; індивідуальний план практики, графік відвідування та проведення пробних і залікових уроків/занять; дані проведення заходів (відвідання занять зі спеціальності; проведення пробних та залікових уроків/занять (з оцінками)); підсумкові оцінки практики (оцінки за контрольні (залікові) уроки/заняття; оцінки за контрольні (залікові) виховні заходи).

Документація для групового керівника підшивається в папку і складається з таких пунктів:

- «Щоденника практики», що містить підписи керівників практики; позначки «виконано» за всі види діяльності (навчально-методична робота з англійської, виховна та науково-дослідна робота), оцінки за кожен заліковий захід та відгуки керівників практики;
- *титального аркуша* «Матеріали виробничої практики»;
- *конспектів залікових заходів*, підписаних керівником практики від ЗВО та ХДУ;
- конспекти залікових уроків та практичних занять з англійської мови та зарубіжної літератури;
- індивідуальне завдання з фаху.

Аналіз звітних документів практикантів дозволяє методистам, керівникам практики зробити висновки про якість роботи, ступінь підготовленості студентів до майбутньої навчально-виховної роботи в ЗЗСО та ЗВО, ставлення до обраної професії.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінки результатів практики використовуються такі *методи*:

- спостереження за магістрантами у процесі практики та аналіз якості окремих видів роботи;
- бесіди з учителями, викладачами, кураторами, учнями, студентами;
- аналіз характеристик студентів, написаних учителями, викладачами, кураторами та завірених керівництвом освітнього закладу;
- аналіз якості роботи магістрантів на методичних заняттях, консультаціях, семінарах у період практики;
- аналіз результатів індивідуальної роботи;
- самооцінка здобувачами ступеня своєї підготовки до практичної роботи та якості своєї роботи;
- аналіз звітної документації.

Рівні розвитку педагогічних компетентностей:

- 1) нульовий – здобувач не володіє педагогічними компетентностями, намагається інтуїтивно здійснювати професійні дії;
- 2) репродуктивний – магістрант свідомо намагається застосовувати знання на практиці, допускає помилки та недоліки, що свідчать про відсутність системності та гнучкості мислення, діє на основі прикладів та зразків;
- 3) продуктивний – здобувач виявляє самостійність у виборі та здійсненні професійних дій на основі теоретичних знань та практичних зразків, у цілому успішно справляється з основними професійними діями;
- 4) творчий – здобувач намагається здійснювати професійну діяльність на основі власних моделей, може науково обґрунтувати свої дії, демонструє вільне володіння педагогічними компетентностями.

Під час виставлення оцінок за практику враховуються такі критерії:

- теоретична і методична підготовленість та прояв особистісно-професійних якостей практиканта (загальна ерудиція і знання предмету; грамотність; рівень педагогічної і методичної майстерності; гуманність стосунків з дітьми; культура мови, міміки і жестів, зовнішнього вигляду);
- основні прояви поведінки й діяльності учнів/студентів на уроці/занятті (ступінь пізнавальної активності, творчості і самостійності; рівень розвитку загальнонавчальних і спеціальних умінь і навичок; ступінь дисциплінованості і зацікавленості учнів/студентів; вияв їхньої уваги і організованості);
- зміст спільної діяльності вчителя/викладача та учнів/студентів (науковість і доступність навчального матеріалу; його актуальність і зв'язок із життям учнів/студентів; ступінь новизни, проблемності й цікавості навчальної інформації);
- ефективність способів спільної діяльності вчителя/викладача та учнів/студентів на уроці/занятті (ефективність реалізованих методів і прийомів навчання, чергування різних видів діяльності; раціональність розподілу часу на уроці/занятті і оптимальність його темпу; доцільність використання наочності і технічних засобів навчання; ступінь забезпечення зворотного зв'язку із учнями/студентами і контролю за їхньою роботою; реалізація естетичного потенціалу та дотримання правил охорони праці і техніки безпеки);
- досягнення мети і результативності проведеного уроку/заняття (ступінь конкретності, чіткості мети уроку/заняття, її доцільність і реальність; ступінь навчаючого, виховного і розвивального впливу проведеного уроку/заняття на учнів/студентів);

Оцінка за практику знижується, якщо здобувач:

- неодноразово проявляв недисциплінованість (не відвідував консультації керівника; не пред'являв конспекти уроків/занять та класних/кураторських годин; був відсутній на базі практики з неповажної причини);
- порушував етичні норми поведінки;

- не здав у встановлений термін необхідну документацію;
- був відсутній на настановній та підсумковій конференціях.

Параметри оцінки практики: індивідуальні завдання; знання програми; оцінка за урок/заняття; аналіз уроків/занять; методичні вміння; оцінки за класну/кураторську годину; ведення документації.

Кількість балів	Опис виконаної роботи
<p>«відмінно» (90–100 «А»)</p>	<p>Усі завдання практики виконано в повному обсязі. Виявлено вміння проводити уроки та практичні заняття із застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності. Уроки/Заняття та класну/кураторську годину було проведено на високому організаційно-методичному рівні; практикантом обґрунтовано висувалися й ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації учнів/студентів із урахуванням їх індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; студент виявив знання психолого-педагогічної теорії та творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу уроків/занять. При цьому: повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал занять; методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям; правильно встановлено послідовність вправ і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання учнями/студентами мовленнєвих дій; правильно розподіляє час уроку/заняття; практично не робить помилок, помічає помилки учнів/студентів і вчасно, коректно їх виправляє; практикант використовує різні способи активізації учнів/студентів на занятті і здійснює до них індивідуальний підхід; уміє викликати інтерес групи до матеріалу, що вивчається; грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як наявні так і самостійно виготовлені; епізодично користується конспектом і в ході уроку/заняття може скоригувати свою діяльність.</p> <p>Студент виявив уміння правильно визначати й ефективно вирішувати виховні завдання, передбачати способи і результати його вирішення, виявив самостійність, творчий підхід, педагогічний такт.</p> <p>Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристики, підписи керівників від школи та університету завірені печаткою. Характеристики-відгуки позитивні, оцінки керівників за практику від баз – «відмінно».</p>
<p>«добре» (82–89 «В»)</p>	<p>Завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння проводити уроки та практичні заняття, але уроки/заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Здобувач виявив уміння спиратися на психолого-педагогічну теорію; уроки/заняття, виховні заходи було проведено на високому організаційно-методичному рівні; студентом-практикантом обґрунтовано висувалися й ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися</p>

	<p>різноманітні методи навчання та прийоми активізації учнів/студентів із урахуванням їх індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; практикант виявив творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу уроків/занять. При цьому: повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку/заняття; методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям; правильно встановлено послідовність вправ і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання учнями/студентами мовленнєвих дій; правильно розподіляє час уроку/заняття; робить незначні помилки, помічає помилки учнів/студентів і вчасно, коректно їх виправляє; практикант використовує різні способи активізації студентів на уроці/занятті з урахуванням і здійснює індивідуальний підхід до учнів/студентів; практикант уміє викликати інтерес учнівського/студентського колективу до матеріалу, що вивчається; грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як наявні так і самостійно виготовлені; епізодично користується конспектом і в ході уроку/заняття може скоригувати свою діяльність.</p> <p>Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівників від школи/університету завірені печаткою. Характеристики-відгуки позитивні, оцінки керівників за практику від баз – «добре».</p>
<p>«добре» (74–81 «С»)</p>	<p>Завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння проводити уроки/практичні заняття, але уроки/заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Практикант виявив уміння спиратися на психолого-педагогічну теорію; уроки/заняття, виховні заходи було проведено на високому організаційно-методичному рівні; студентом-практикантом обґрунтовано висувалися й ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації учнів/студентів із урахуванням їх індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; практикант виявив творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу уроків/занять. При цьому: повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку/заняття; методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям; правильно встановлено послідовність вправ і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання учнями/студентами мовленнєвих дій; правильно розподіляє час уроку/заняття; робить незначні помилки, помічає помилки учнів/студентів і вчасно, коректно їх виправляє; практикант використовує різні способи активізації учнів/студентів на уроці/занятті з урахуванням і здійснює індивідуальний підхід до учнів/студентів; практикант уміє викликати інтерес учнівського/студентського колективу до вивчаного матеріалу; грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як</p>

	<p>наявні так і самостійно виготовлені; епізодично користується конспектом і в ході уроку/заняття може скоригувати свою діяльність.</p> <p>Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристики, підписи керівників від школи/університету завірені печаткою. Характеристики-відгуки позитивні, оцінки керівників за практику від баз – «добре».</p>
<p>«задовільно» (64–73 «D»)</p>	<p>Практикант виконав окреслену на період практики програму навчальної та виховної роботи; уроки/заняття, класну/кураторську годину провів на середньому методичному рівні; вирішив навчальні і виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів/студентів; виявив задовільні знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, часто припускався помилок у побудові й проведенні уроків/занять: не в повному обсязі реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку/заняття; методичні прийоми не завжди раціональні і відповідають поставленим цілям та умовам навчання; в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ; робить мовні помилки, які сам виправляє, майже не помічає і не виправляє помилки учнів/студентів; уміє викликати інтерес учнів/студентів до більшості видів роботи, що проводиться на уроці/занятті; використовує наявні і самостійно виготовлені наочні посібники, але методика їх використання не завжди раціональна; постійно користується конспектом протягом заняття та не може скоригувати свою заплановану діяльність; виявляє вміння визначати виховні завдання і способи їх вирішення; ініціативу в роботі, однак у процесі проведення окремих видів виховної роботи припускався значних помилок.</p> <p>Звітна документація та щоденник оформлені з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника від бази практики – «задовільно».</p>
<p>«задовільно» (60–63 «E»)</p>	<p>Практикант виконав окреслену на період практики програму навчальної та виховної роботи; урок/заняття, кураторську/класну годину провів на середньому методичному рівні; вирішив навчальні і виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів/студентів; виявив задовільні знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, часто припускався помилок у побудові й проведенні уроків/занять: не в повному обсязі реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття; методичні прийоми не завжди раціональні і відповідають поставленим цілям та умовам навчання; в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ; робить мовні помилки, які сам виправляє, майже не помічає і не виправляє помилки учнів/студентів; уміє викликати інтерес учнів/студентів до більшості видів роботи, що проводиться на уроці/занятті; використовує наявні і самостійно виготовлені наочні посібники,</p>

	але методика їх використання не завжди раціональна; постійно користується конспектом протягом уроку/заняття та не може скоригувати свою заплановану діяльність; виявляє вміння визначати виховні завдання і способи їх вирішення; ініціативу в роботі, однак у процесі проведення окремих видів виховної роботи припускався значних помилок. Звітна документація та щоденник оформлені з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника від бази практики – «задовільно».
«незадовільно» (35–59 «FX»)	Здобувач не виконав програму навчальної та виховної роботи; не виявив знання психолого-педагогічної теорії, вміння застосовувати її для реалізації навчальних та виховних завдань, не зміг установити контакт із учнями/студентами, організувати педагогічно виправдану діяльність; на уроках/заняттях не було досягнуто навчально-виховної мети, було допущено серйозні помилки під час викладу навчального матеріалу, не забезпечувалася дисципліна. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.
«незадовільно» (1–34 «F»)	Студент не виконав програму практики.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами проходження виробничої практики на 1М курсі

Види діяльності	Кількість балів	Сума балів
1.Проведення залікового уроку з англійської мови (в ЗЗСО)	15	max 75
2.Проведення залікового уроку із зарубіжної літератури (в ЗЗСО)	15	
3.Проведення залікового виховного заходу (в ЗЗСО)	15	
4.Проведення залікового заняття з англійської мови (в ХДУ)	15	
5.Проведення залікового виховного заходу (кураторської години)	15	
6.Індивідуальне завдання	15	max 15
7.Оформлення звітної документації	10	max 10
Загальна кількість балів		max 100